

Nakend verbod op chemie op verhardingen lijkt een gepasseerd station voor groenbeheerders

Verbod Mansveld in zekere zin oud nieuws voor veel beheerders

Afgelopen september kwam Mansveld met een brief naar buiten waar zij een strategie ontvouwde over een zeer drastische vermindering van chemie in de openbare ruimte. Vakblad Stad + Groen plaatste een oproep op haar site om de meningen van groen beheerders te peilen en organiseerde – een week voor kerst - in Leiden een workshop over dit onderwerp. Wat blijkt: groenbeheerders hebben best wel vragen over de implementatie van een mogelijk verbod op korte termijn, maar zien het eerder als een kans en een uitdaging dan een werkelijk probleem.

Auteur: Hein van Iersel

De brief van Mansveld zorgde voor veel ketelmuziek in de sector. Door het verbod van met name glyfosaat op verhardingen zou beheer duizenden euro's en soms zelfs tonnen duurder worden. Een rapport van bijvoorbeeld de gemeente Leiden dat in de vorige editie van dit vakblad uitgebreid besproken werd, gaat uit van een stijging van circa twee tot bijna zes ton in het voordeligste geval. Je zou zeggen dat groenbeheerders hierdoor massaal in het geweer zouden komen. Niet is minder waar. Het meeste rumoer wordt gemaakt door andere belanghebbenden, zoals aannemers en fabrikanten en de chemische industrie, die een deel van hun markt zien verdwijnen. Het lijkt erop dat groenbeheerders – en

zeker de 12 gemeenten - die met een uitgebreide verantwoording naar Stad + Groen reageerden, redeneren dat dit verbod er hoe dan ook komt. Misschien niet meteen in 2015, maar dan wel een of twee jaar later. Het zou een gelopen race zijn en de tegenstand die er nu nog is een achterhoedegevecht.

Bert van Loon, als voorzitter van de Stichting NCO en tevens fabrikant van hetelucht, brander en borsteltechniek voor chemievrije onkruidbestrijding. Weedcontrol één van de commercieel belanghebbenden bij de discussie, wijst in zijn reactie vooral op de cijfermatige kant. Van Loon: 'Het rapport van Leiden is aangegrepen door diverse kamerleden, gemeenten en media waar-

onder het Leidsch dagblad en Stad + groen. Het lijkt mij goed dit wat zorgvuldiger te beoordelen, met meer diepgang en niet alleen de getallen over te nemen en te publiceren. Gezien de omvang en oppervlakte van Leiden in vergelijking met andere gemeenten, denk ik dat Leiden tonnen kan besparen op de gepresenteerde aannames.' Van Loon zegt daarmee met zoveel woorden dat de cijfers die in het rapport van Leiden gebruikt zijn, slecht onderbouwd zouden zijn en door ontwikkeling van de markt achterhaald.

Tegenstander

Het aspect van innovatie wordt niet alleen door de voorstanders van chemievrij beheer aange-

Bert van Loon

haald. Ook zijn tegenstander uit het chemiekamp Hens Hinloopen, directeur van Mankar, een andere fabrikant van onkruidbestrijdingsmachines is van mening dat een rücksichtslos verbod van chemie zal leiden tot een totale rem op innovaties. Hinloopen doet hiermee onder andere op de ontwikkeling van een zogenaamde Dob 2.0 methode die met nog minder middelen onkruid zou kunnen bestrijden. Ook PRI (Plant Research International), een afdeling van Wageningen Universiteit, lijkt dit als een soort ideaalbeeld te koesteren. Overigens ziet Hinloopen niet alleen toekomst in minder middelen, maar ook in het toepassen van andere middelen, zoals bijvoorbeeld azijnzuur. Ook dit soort middelen staan op dit moment formeel nog buitenspel, omdat Mansveld hiervoor op dit moment geen uitzonderingen voorzien heeft.

Aandachtspunt

Wie het bovenstaande doorleest, zou kunnen denken dat gemeentelijke groenbeheerders onverschillig zijn naar de politieke besluitvorming over dit dossier. Dat lijkt niet het geval. Jeroen Nieuwenhuijse, medewerker civiele techniek van de Gemeente Kapelle, meldt heel letterlijk: 'Ook voor ons is onkruidbestrijding een aandachtspunt, wij volgen de ontwikkelingen op de voet.' Nieuwenhuijse staat niet alleen.

Denise Kruidijk, technisch beleidsmedewerker BOR van de gemeente Heemskerk, meldt bijvoorbeeld het als een uitdaging te zien om chemievrij te gaan werken in de openbare ruimte,

hoewel er in deze gemeente op dit moment nog steeds gespoten wordt volgens de Dob-methode. Kruidijk: 'Wij hebben een bestek waarin we de keuze aan de aannemer laten welke methode zij zouden gebruiken om de verhardingen op beeldkwaliteit te houden. Onze huidige aannemer Krinkels heeft al meerdere proeven uitgevoerd met biologische varianten van Round up. De resultaten hiervan waren niet veelbelovend. Het huidige bestek onkruid op verharding loopt nog tot eind 2014, dus voor komend jaar zal het ook voor ons een opgave worden om de juiste Emv-criteria mee te geven voor een nieuw contract.'

Verbazing over de Nederlandse voorkeur om overal maar steentjes neer te leggen

Veel gemeentes melden echter dat ze al veel verder zijn met een omschakeling. De gemeente Eindhoven meldt bij monde van beheerder stedelijk groen Frank Verhagen bijvoorbeeld dat chemievrij beheer al lang een geaccepteerde praktijk is.

Verhagen: 'De kosten zijn natuurlijk hoger, maar dat verschil zal steeds kleiner worden en het beeld in de stad doet zeker niet onder voor gemeentes waar wel gespoten wordt.'

Gerpieter Wilbrink

Water

Burgemeente Bergeijk is net als Eindhoven al jaren chemievrij. Opmerkelijk aan de filosofie van Bergeijk is, dat zij de problematiek niet aanvliegt vanuit de bestrating, maar vanuit de rioleering. Dit vanuit het regionale waterprogramma Boven-Dommel 'Schoon Water voor Brabant', onderdeel van de implementatie Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Harry Brouwers, specialist openbare ruimte en groen van de gemeente Bergeijk: 'Waarom wil je geen chemische bestrijding op verhardingen? Juist omdat je geen afvloeiing naar het riool wil, die vervolgens het grondwater weer zal vervuilen. Wij zijn daarom een paar jaar geleden al gestart met een proef waarbij we hete lucht en branden hebben vergeleken met heet water. De keuze is daarbij gevallen op hete lucht.'

Volgens Brouwer waren kosten daarin niet zo belangrijk. Deze zouden niet dramatisch verschillen van elkaar, hoewel de logistieke inspanningen om water aan te voeren voor een plattelandsgemeente ingewikkeld waren. Een ander nadeel voor heet water is voor Brouwers toch het feit dat ook weer met een spuitlans gewerkt wordt. Hoewel daar 100 procent water uitkomt, associëren burgers dat toch met chemie. Ook Leiden lijkt die mening toegedaan te zijn. Iedere associatie met chemie dient vermeden te worden, omdat de burger dit niet prettig vindt. Brouwers meldt daar nog bij dat je de burger niet aan kunt spreken op het verminderen of

Harrie Brouwers

Jaap Coorens

Hens Hinlopen

uitbannen van gewasbescherming als je zelf blijft gebruiken.

Integratie

Begeijk gaat in haar beheer uit van het riool en grondwater. Een handicap daarbij was dat een bestek voor het borstelen van de goten was losgekoppeld van het branden van de rest van de openbare ruimte. Gelukkig is dat in een

nieuw bestek inmiddels gecorrigeerd en is in één bestek kolken zuigen, borstelen en branden geïntegreerd. Voor Brouwers is dat de ideale combinatie, omdat die uitgaat van het idee dat wat niet in het riool gaat aan zand of chemie, er ook niet hoeft te worden uitgehaald in de waterzuivering. Volgens Brouwers is deze methode ook effectiever bij het realiseren en monitoren van de kwaliteitsniveaus A en B (CROW).

Ontwerp

Naast integratie van werkzaamheid wordt door verschillende partijen ook vaak geroepen dat in het ontwerp enorme winstmogelijkheden zitten. Verschillende partijen verbazen zich over de Nederlandse voorkeur om overal maar bestrating neer te leggen. Bestrating betekent voegen en voegen betekenen onkruid. In het buitenland zijn ontwerpers wat dat betreft praktischer en kiezen voor kamerbreed asfalt of beton. Gerpieter Wilbrink, groenopzichter van de gemeente Leiden, weet hier de verklaring wel voor. 'Dat ligt aan het feit dat we in de ondergrond ook een woud van kabels en leidingen herbergen, die om de haverklap worden opgegraven.'

Het bovenstaande neemt niet weg dat er wel degelijk forse verbetermogelijkheden zijn. Beheerder stedelijk groen Frank Verhagen van de gemeente Eindhoven stelt zelfs: 'Grootste knelpunt of uitdaging is de inrichting van de openbare ruimte. Waarbij geldt: voorkomen is beter dan genezen. Vooral ontwerpers moeten leren om te ontwerpen voor chemievrij beheer. In Eindhoven

doen we dat met een beheertoets. Dat betekent dat ieder ontwerp eerst wordt beoordeeld door de afdeling Beheer Openbare Ruimte en pas na goedkeuring kan worden uitgevoerd. Strakke randvoorwaarden dus voor ontwerpers.'

Het kan soms ook om heel kleine zaken gaan. Brouwers van Bergeijk gebruikt bijvoorbeeld beton met steenprint op rontondes. Zo weet hij zeker dat deze visitekaartjes voor de gemeente onkruidvrij blijven.

Social return

Veel mensen in het discussieforum melden ook de combinatie social return. Gemeentes hebben steeds grotere aantallen langdurig werkelozen in hun kaartenbak waar ze wat mee zouden moeten willen. Nu is de inzet van dit soort mensen ook niet gratis, hoewel dat natuurlijk sterk afhangt van het niveau, de kwaliteit en vooral de motivatie van deze mensen. Leiden ziet inzet van deze mensen als een soort ideaalbeeld voor zijn onkruidbeheer. Ralph Veelenturf: 'Ik heb drie opties. Niets doen, overstappen naar chemievrij of, mijn ideaalbeeld, overstappen naar chemievrij met de inzet van social return. Dat laatste heeft mijn voorkeur.'